

Kirjallinen kysymys 98

Anu Vehviläinen /kesk: Valtimon työllistämiskokeiluhankkeesta

Eduskunnan Puhemiehelle

Työministeriössä oli 17.9.1997 lähetystö Pohjois-Karjalasta Valtimolta esittelemässä aloitetaan vaikeilla työttömyysalueilla tehtävää kansalaistyökokeilusta, jossa passiivisen työttömyyden sijasta ihmisille annettaisiin mahdollisuus tehdä työtä perustulon turvin. Työministeriö suhtautui tähän Sivakka-Rasimäki-esitykseen hyvin tyyli. Perustuslakiin vedoten paikalla olleet virkamiehet totesivat, ettei kokeilu olisi mahdollinen, koska kansalaisten yhdenvertaisuus vaarantuisi.

Vastauksessaan aiempaan kirjalliseen kysymykseeni Sivakka-Rasimäen kansalaistyökokeilusta ministeri Jaakonsaari totesi, että "Sivakka-Rasimäki-aloitteessa olisi kyseessä alueellisesti rajattu kokeilu, joka poikkeaisi huomattavasti voimassa olevasta työttömyysturvalainsäädännöstä. Kokeilun toteuttaminen vain osassa maata loukkaamatta kokeilun alueen ulkopuolella asuvien kansalaisten yhdenvertaisuutta ei työministeriön käsityksen mukaan ole mahdollista."

Helmikuun alussa sanomalehti Karjalaisen haastattelussa ministeri Jaakonsaari totesi aieman kannanottonsa johtuneen siitä, ettei hän voinut olla ottamatta huomioon ministeriönä juridista asiantuntemusta. Kokeilun säätämistä perustuslainsäätämisyksessä Jaakonsaari itsekin kummasteli. Haastattelussa Jaakonsaari suhtautui positiivisesti Sivakka-Rasimäki-aloitteen kaltaisten kokeilujen edistämiseen syvän maaseudun kehittämisessä. Jaakonsaari lupasi viedä Valtimon kokeilun perustuslakivaliokunnan tutkittavaksi.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Minkälaisiin toimenpiteisiin työministeri Jaakonsaari aikoo ryhtyä saattaakseen Valtimon kansalaistyökokeilua koskevan asian perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi?

Helsingissä 20 päivänä helmikuuta 1998

Anu Vehviläinen /kesk

Eduskunnan Puhemiehelle

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Rouva Puhemies, olette toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle kansanedustaja Anu Vehviläisen näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen n:o 98:

Minkälaisiin toimenpiteisiin työministeri Jaakonsaari aikoo ryhtyä saattaakseen Valtimon kansalaistyökokeilua koskevan asian perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi?

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksen perusteluissa viitatussa sanomalehti Karjalaisen haastattelussa olen lausumallani tarkoittanut sitä, että jos eduskunnassa tehdään lakialoite kansalaistyökokeilusta Pohjois-Karjalan Valtimon kunnassa, pidän tärkeänä asian viemistä eduskunnan perustuslakivaliokuntaan, joka lakiehdotusten osalta antaa lausuntonsa muun muassa lakien säätämisyjärjestykseen liittyvistä kysymyksistä.

Aloitteeseen kansalaistyökokeilusta liittyy ehdotuksia, joiden perusteella kokeilualueen piirissä oleva työnhakija saisi esimerkiksi ansiosidonnaista päivärahaa eri perustein kuin kokeilualueen ulkopuolella asuva työnhakija. Lisäksi

työmarkkinatukilain odotusaikaa koskevia säännöksiä ehdotetaan aloitteessa muutettavaksi siten, että työmarkkinatukilain viiden kuukauden odotusaikaa ei sovellettaisi kokeilualueella samoin perustein kuin muualla maassa. Koska lähtökohtana on, että muun muassa työttömyysturvaa koskeva lainsäädäntömme on voimassa kaikkia kansalaisia koskevana samansisältöisenä asuinpaikasta riippumatta, olisi alueellisesti rajoitetun kansalaistyökokeilun käsitteleminen eduskunnan perustuslakivaliokunnassa välttämätöntä.

Vaikka Valtimon Sivakkavaaran työllistämiskokeilulle asetetut tavoitteet ovat sekä maaseudun elvyttämisen että työllisyyden hoidon kannalta tärkeitä, emme voi sivuuttaa aloitteeseen liittyviä kansalaisten yhdenvertaiseen kohteluun liittyviä kysymyksiä. Perusoikeuksien käyttämisestä säädetään lailla, ja tämä perusoikeuskysymyksissä tärkeä lailla säätämisen vaatimus ulottuu myös yhdenvertaisuusperiaatteeseen. Tästä syystä olen antamassani nyt esitetyn kysymyksen perusteluissa mainitussa lehtihaastattelussa tarkoittanut sitä, että jos eduskunta tekee kansalaistyökokeilusta lakialoitteen, olisi lakiehdotuksen vaikutukset kansalaisten perusoikeuksiin ja lain säätämisyjärjestykseen tutkittava perustuslakivaliokunnassa.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1998

Työministeri Liisa Jaakonsaari

Till Riksdagens Talman

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Fru Talman, till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsledamot Anu Vehviläinen undertecknade spörsmål nr 98:

Vilka åtgärder ämnar arbetsminister Jaakonsaari vidta för att föra ärendet som gäller försöket med medborgararbete i Valtimo kommun till grundlagsutskottet?

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

I den intervju för tidningen Karjalainen som hänvisas till spörsmålets motivering har jag med mitt uttalande avsett att om det i riksdagen väcks en lagmotion som gäller ett försök med medborgararbete i Valtimo kommun i Norra Karelen, anser jag det viktigt att ärendet förs till riksdagens grundlagsutskott, som ger sitt utlåtande i fråga om lagmotioner bl.a. vad gäller lagstiftningsordning.

Till motionen om försöket med medborgararbete anknyter förslag, på basis av vilka en arbetsökande som bor inom försöksområdet till exempel skulle få inkomstrelaterad dagpenning på andra grunder än en arbetssökande som bor utanför försöksområdet. Dessutom föreslås det i mo-

tionen att bestämmelserna om de väntetider som avses i lagen om arbetsmarknadsstöd skall ändras så att den i lagen nämnda väntetiden på fem månader inte skall tillämpas i försöksområdet på samma grunder som i det övriga landet. Eftersom utgångspunkten är att vår lagstiftning bl.a. om utkomstskydd för arbetslösa skall ha samma innehåll och tillämpning för alla medborgare oberoende av boningsort, vore det nödvändigt att ett begränsat försök med medborgararbete skall behandlas i riksdagens grundlagsutskott.

Även om de mål som ställts för sysselsättningsförsöket i Sivakkavaara i Valtimo kommun är viktiga med tanke på landsbygdens livskraft och skötseln av sysselsättningen, kan vi inte förbigå de frågor som anknyter till motionen och som gäller lika behandling av medborgare. Om utövning av grundläggande rättigheter bestäms genom lag, och detta i fråga om de medborgerliga fri- och rättigheterna så viktiga krav om bestämmande genom lag omfattar även likställighetsprincipen. Av denna anledning har jag i den tidningsintervju som nämns i spörsmålets motivering menat att, om riksdagen väcker en lagmotion som gäller ett försök med medborgararbete, skulle lagförslagens verkningar för medborgarnas grundläggande rättigheter samt i fråga om lagstiftningsordningen prövas av grundlagsutskottet.

Helsingfors den 12 mars 1998

Arbetsminister *Liisa Jaakonsaari*

